

Sammanfattning

Trafikverket har presenterat förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2022–2033. Airport City Stockholm lämnar här sina synpunkter på förslaget.

Förbättrad tillgänglighet till flyg- och mötesplatsen Arlanda

Sverige är ett land med stort behov av internationella kontakter. Mer än 50 procent av landets BNP utgörs av export av varor och tjänster. Hela Sveriges konkurrenskraft förutsätter därför en ledande flygplats med internationell såväl som inhemsk tillgänglighet. Arlandas utveckling är därför av stort nationellt intresse. Därutöver har flygplatsen en särskild roll för Stockholm-Mälardalens tillväxt och utveckling.

Att regeringen i sin flygstrategi tydligt pekade ut att Arlanda ska vara Nordens ledande storflygplats har varit viktigt för färdriktningen och har också varit grunden för Arlandarådets arbete. Även om debatten om flygplatsens utveckling emellanåt varit hård är det idag tydligt att det finns en bred uppslutning från både näringsliv och politik kring att investeringar behöver göras både på själva flygplatsen och i kringliggande landinfrastruktur för att nå målsättningen. Det är välkommet och det förpliktigar.

Arlanda är dessutom mer än bara flygkapacitet. Området är ett stort och växande arbetsplatsområde samt ledande mötesplats med unik närhet till såväl Stockholm stad som världen. Inom konceptet Airport City Stockholm ryms både butiker, kontor, event- och konferenslokaler samt framtidens innovativa företag. Med rätt investeringar i hållbart resande till, från och inom området kan vi tillsammans inte bara skapa en ledande storflygplats utan också skapa förutsättningar för en ny internationell och modern arena och 50 000 arbetstillfällen.

Den i somras redovisade utredningen om Bromma flygplats har adresserat en del av de viktiga kapacitetsfrågorna som rör väg och tåg men ett mer gediget underlag kommer att behövas. Det är därför välkommet att regeringen nyligen tillsatt en utredare för att ta fram en plan för Arlandas utveckling.

Beslut om rullbanekapacitet eller investeringar i själva flygplatsen ingår förvisso inte i den nationella planen för transportinfrastruktur men tillgängligheten till och ifrån flygplatsen är en del av det nationella ansvaret för transportinfrastruktur. Vissa åtgärder kan inte anstå till nästa planomgång och Airport City Stockholm beklagar därför att Trafikverkets förslag till nationell plan

inte överhuvudtaget beaktat behoven av förstärkt landinfrastruktur till flygplatsområdet. Framförallt satsningar som krävs för att klara en överflyttning till hållbart resande behöver prioriteras här och nu.

Utan insatser för ökad tillgänglighet hämmas både områdets och flygplatsens utveckling. Dessutom riskerar utsläppen från vägtrafiken att öka och trängseln förvärras. Det går helt emot våra ambitioner för resandet till området. Vi vill se hållbara och effektiva transporter för både flygresenärer, arbetspendlare och övriga besökare.

Region Stockholm har i sin regionplan pekat ut Arlanda-Märsta som en av åtta regionala stadskärnor. För att nå klimatmålen ska ny bebyggelse ska i första hand tillkomma i de regionala stadskärnorna. Genom att lokalisera arbetsplatser, bostäder och service till de regionala kärnorna minskar behovet av resor samtidigt som fler ges möjlighet att resa kollektivt. Idag sker 70 % av resorna med bil och bara 30 % med kollektiva färdmedel. Region Stockholm har därför med fokus på de regionala stadskärnornas bidrag satt ett mål om en omvänd fördelning där 70 % av resorna istället sker med kollektiva färdmedel. Men, utan rätt investeringar i infrastruktur kan de hållbara transportsätten inte utvecklas.

Planeringsramarna för den nationella planen i kombination med att en rad objekt i nuvarande plan, inte minst nya stambanor, inte är fullt ut finansierade medför att flera investeringar skjuts framåt samtidigt som utrymmet för nyinvesteringar är obefintligt. Det försvårar omställning av transportsystemet och hämmar viktig regional utveckling och tillväxt.

Att hårda prioriteringar kommer att behövas för att klara av den ekonomiska ramen är oundvikligt. Prioriteringar ska dock leda till lösningar som bidrar till ett effektivt utnyttjande av nya investeringar och/eller bidrar till höga samhällsekonomiska värden.

Åtgärder för utveckling

Vår målsättning är tydlig, vi vill se en hållbar kollektivtrafik och ett sömlöst trafiksystem inom och till flygplatsstaden. Nedan redovisar vi vår syn på de insatser som behöver komma till stånd i närtid för att vi ska nå våra gemensamma mål för flygplatsens och områdets utveckling.

Fyrspår mellan Stockholm och Uppsala

Att utbyggnaden till fyra spår på Ostkustbanan mellan Stockholm och Uppsala, trots tidigare löften och ingångna avtal med region Uppsala, respektive

Uppsala och Knivsta kommun, i Trafikverkets förslag skjuts fram i tiden är djupt bekymmersamt.

Utan en robust och pålitlig tågtrafik till Arlanda är det svårt att nå målsättningen om hållbara transporter. För att klara en utökad tågtrafik till Arlanda krävs en utbyggnad till fyra spår för att därigenom skapa förutsättningar för genomgående trafik. Utbyggnaden skapar också större robusthet och pålitlighet då dagens höga kapacitetsutnyttjande av sträckan gör trafiken mycket störningskänslig. Till det kommer att sträckan är en viktig del för att säkra kompetensförsörjningen både för flygplatsområdet och för arbetsmarknadsregionen i stort.

Det vore mycket olyckligt om planeringsförutsättningarna ändras. Det skapar osäkerhet kring planeringsprocessen samtidigt som tänkta investeringar riskerar utebli. Det är av största vikt är att objektet tidigareläggs så att de följer tidplan i enlighet med de ingångna avtalen, samt att objektet ges full finansiering i planbeslutet.

Märsta station byggs ut till en väl fungerande mobilitetshubb

För att fler ska kunna resa klimatsmart till Arlandaområdet, inte minst de som arbetspendlar, krävs att Märsta station byggs ut och rustas upp. Det handlar både om omläggning av järnvägsspåren med fördelar för såväl regiontågstrafiken som pendeltågstrafiken och ökad tillgänglighet med ny stationsbyggnad och bro till plattformar. Det sammantaget skapar möjligheter för både fler resor med tåg och bättre bytesmöjligheter och utveckling av den regionala och lokala busstrafiken.

Mot den bakgrunden är det också ett gemensamt åtagande mellan flera parter. Därför har också Sigtuna kommun, Trafikverket och Region Stockholm tecknat en avsiktsförklaring om genomförandet. En förutsättning är dock att regeringen fattar beslut om att objektet ska ingå i nationell plan.

För Sigtuna kommun har en positiv utveckling i Märsta stor betydelse och kan både bidra till att skapa ökad trivsel som ökad tillgänglighet och en unik möjlighet till jobbtillväxt.

Ökad kapacitet E4

Redan idag är vägkapaciteten söderifrån mot Arlanda hårt ansträngd. Den situationen kommer bara att förvärras. En ökad kapacitet med åtminstone ytterligare ett körfält i vardera riktningen behövs hela vägen från trafikplats

Häggvik till trafikplats Arlanda. Man bör kunna prioritera ett körfält särskilt till kollektivtrafik och tunga transporter till och från det logistikcentrum som vuxit fram i Rosersberg.

Åtgärden fanns med i Trafikverkets förslag till nu gällande plan men ströks från det slutgiltiga förslaget. Det är mot den bakgrunden förvånande att objektet inte är med i nu liggande förslag och att bara två delsträckor finns med bland objekten som kan övervägas med en utökad ram på 10 %. Dels har behovet av kapacitetsökning inte minskat, dels har flertalet berörda aktörer anfört att tidigare kritik kring risk för ökade utsläpp kan hanteras med en ITS-lösning som svarar upp mot klimatutmaningen och ökar framkomligheten för just kollektiva transporter och så kallad blåljustrafik.

Nytt sydligt stationsläge

Arlandabanan behöver nyttjas fullt ut om en ökad överflyttning till tågresor ska kunna realiseras och ett konkurrenskraftigt och långsiktigt hållbart transportsystem etableras.

För ökade möjligheter att resa inom området och till mötesplatser, kontor och arbetsplatser behöver ett sydligt stationsläge adderas på banan. Där behöver både pendeltåg och annan tågtrafik kunna angöra och utgöra en ny nod i trafiksystemet med goda bytesmöjligheter till övrig kollektiv trafik.

Landinfrastrukturen del av en helhet

Den av regeringen nyligen utsedda utredaren av Arlandas utveckling behöver adressera frågan om landinfrastruktur och tillgänglighetsfrågorna ur ett brett perspektiv. Utöver att omhänderta de åtgärder som eventuellt inte ryms inom kommande planbeslut så behöver också frågan om tågtrafiken till Arlanda och den extra avstigningsavgiften adresseras.

Att Arlanda flygplats är utpekad som ett riksintresse för kommunikationer är i grunden positivt men riskerar i dagsläget att snarare hämma utvecklingen. Rådande brist på tillgänglighet anförs som skäl för att säga nej till nyetableringar och investeringar. Tvärtom borde riksintresset motivera en högre ambitionsnivå för transportinfrastrukturen, både på kort och lång sikt. Kort sagt, utan ett brett angreppsätt på Arlanda och områdets utveckling riskeras både investeringar, tillväxt, jobb och internationell tillgänglighet.

Om Airport City Stockholm

Airport City Stockholm är ett bolagiserat samarbete mellan Swedavia, Sigtuna kommun och Arlandastad Group.

Som ägare och ansvarig för Stockholm Arlanda Airport och tio andra svenska flygplatser leder Swedavia, tillsammans med flygbolagen, utvecklingen av svensk luftfart. Swedavia har en omfattande kunskap om flyg och flygplatsrelaterad verksamhet.

Sigtuna är en snabbväxande kommun som bjuder på såväl pendelavstånd till attraktivt boende som närhet till en levande landsbygd. Flygplatsstaden bidrar till fler arbeten, tillväxt i hela regionen, ökad internationell konkurrenskraft samt fler och nya möjligheter i området.

Arlandastad Group har en stor erfarenhet av att äga, förvalta och utveckla fastigheter och är den länk som gör samarbetet mellan de tre aktörerna komplett. Tillsammans bildar vi ett partnerskap mellan offentligt och privat. Ett samarbete där kunskap, erfarenhet och tydliga mål skapar de allra bästa förutsättningarna för flygplatsstaden.

Styrelsen för Airport City Stockholm